

Nr 6.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror; given Stockholms slott den 3 januari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror.

Härigenom förordnas, att 16 § lagen den 11 juni 1943 angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

16 §.

I varje tobaksvaras priskurantpris skall skatt ingå dels med ett belopp, vilket motsvarar nedanstående procent av priskurantpriset, dels ock med nedan angivna, i förhållande till varans myckenhet bestämda belopp, nämligen:

	För inom riket tillverkad vara			För till riket införd vara		
	Procent av priskurantpriset	Belopp för		Procent av priskurantpriset	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg. kr.		1 st. öre	1 kg. kr.
Cigarrer	54	2·00	—	63	4	—
Cigarrecigarretter	62	1·00	—	68	2	—
Cigarretter	72	0·45	—	68	1·7	—
Röktobak	73	—	2·75	78	—	1·50
Tuggtobak	48	—	2·00	63	—	1·50
Snus	60	—	1·00	67	—	1·50

I skattehänseende — — — 3,3 gram.

Denna lag träder i kraft den 1 februari 1948.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 janu-
ari 1948.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför.

Enligt 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror utgår tobaksskatten *dels* med viss procent av varans priskurantpris *dels ock* med visst efter varans myckenhet bestämt belopp. Storleken av tobaksskatten — vilken skatt utgått efter oförändrade grunder sedan lagens ikraftträdande den 1 juli 1943 — framgår av följande sammanställning:

	För inom riket tillverkad vara			För till riket införd vara		
	Procent av pris- kurant- priset	Belopp för		Procent av pris- kurant- priset	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg. kr.		1 st. öre	1 kg. kr.
Cigarrer.....	54	0·8	—	63	4	—
Cigarrcigarretter.....	62	0·4	—	68	2	—
Cigarretter.....	72	0·2	—	68	1·3	—
Röktobak.....	73	—	1·50	78	—	1·50
Tuggtobak.....	48	—	1·00	63	—	1·50
Snus.....	60	—	0·75	67	—	1·50

Såsom framgår av vad jag förut denna dag anfört (se propositionen nr 5 med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m.) har 1947 års konsumtionskatteberedning i skrivelse den 20 december 1947 framlagt förslag till vissa skärpningar av den indirekta beskattningen; och har beredningen därvid bl. a. förordnat, att vissa ändringar vidtoges med avseende å beskattningen av tobaksvaror.

Vid förenämnda skrivelse har beredningen fogat viss utredning som införskaffats från *aktiebolaget svenska tobaksmonopolet*. Av denna utredning må här återgivnas följande.

Enligt bolagets beräkning kunde statsverkets inkomster av tobaksskatten för budgetåret 1948/49 med tillämpning av gällande skattesatser beräknas till 370 miljoner kronor i enlighet med en av bolaget verkställd försäljningsprognos.

Bolaget har framhållit, att icke mindre än 25 procent av det totala skattebeloppet om 370 miljoner kronor härrörde från försäljningen av importerade cigarretter. Den stora försäljningen av dylika cigarretter, huvudsakligen av amerikanskt ursprung, vore främst betingad av att bolagets tillverkningskapacitet av cigarretter på grund av brist på fabriksutrymmen och specialmaskiner för närvarande vore otillräcklig. Emellertid vore en ny tobaksfabrik under uppförande i Nässjö och tillverkningen där beräknades komma i gång ungefär vid årsskiftet 1948/49. Fabrikens tillverkningsförmåga beräknades till ungefär 500 milj. st. cigarretter per år. I fråga om fabrikationen av røktobak, tuggtobak och snus hade bolaget för närvarande inga svårigheter att anpassa tillverkningen efter efterfrågan. Däremot rådde det otvivelaktigt en viss knapphet i marknaden på vissa typer av bolagets cigarretter och cigarrcigarretter. Bristen på kvinnlig arbetskraft såväl som på vissa slag av råttobak hade hindrat bolaget att öka sin produktion av dessa sistnämnda varuslag. För att åtminstone i någon mån avhjälpa denna brist hade avtal träffats med en dansk tobaksfabrik om vissa leveranser av cigarretter och cigarrcigarretter, därvid bolaget tillhandahölle såväl den för tillverkningen nödvändiga råttobaken som de erforderliga förpackningsartiklarna.

Beträffande utsikterna för bolaget att under den närmaste framtiden tillhandahålla tobaksvaror har bolaget — efter att ha erinrat om att importen av råttobak och färdiga tobaksvaror från de s. k. hårdvalutaländerna komme att inskränkas i hög grad — anfört följande.

På grund av svårigheterna att kunna uppbbringa lämplig ersättningstobak för snus- och tuggtobakstillverkningen samt omlad och täckblad för cigarretter och cigarrcigarretter från andra länder än U.S.A. måste det knappt tillmätta dollarbelopp, som bolaget för de närmaste åren erhåller, så gott som helt reserveras för inköp av råttobak för nämnda varuslag. Bolaget nödgas därför upphöra med importen av amerikanska cigarretter samt måste även göra vissa ändringar i tillverkningen av sina egna cigarett- och røktobaksmärken. Denna ändring i fabrikationen kommer att innebära, att så snart lämplig ersättningstobak, huvudsakligen från Indien och Sydafrika, kunnat anskaffas i tillräckliga mängder, den amerikanska råttobaksandelen i tillverkningen minskas i motsvarande mån.

Bolagets befintliga lager av amerikanska cigarretter torde räcka till fram i medio av mars månad 1948, varefter som ersättning för dessa komma att saluhållas cigarretter huvudsakligen av engelsk tillverkning, vilka dock för närvarande måste anses vara av annan och för den svenska allmänheten icke så passande kvalitet som dessa högklassiga amerikanska cigarretter.

I anslutning härtill har bolaget understrukit, att en uppskattning av försäljningen av importerade cigaretter för budgetåret 1948/49 vid nu angivna förhållanden tedde sig oviss redan med gällande priser och naturligtvis i

än högre grad, om man hade att räkna med höjda priser på grund av högre tobaksskatt.

Bolaget har vidare — på därom under hand gjord anmodan — tagit upp till behandling frågan om möjligheterna att öka statsverkets intäkter med 50 miljoner kronor per år genom höjning av tobaksskatten. I sådant hänseende har bolaget framhållit, att den kraftiga förhöjning av enbart värdeskatten, som under årens lopp successivt ägt rum, hade gjort att tobaksskatten — numera helt dominerad av värdeskattandelen — fått karaktären av en mycket hög omsättningsskatt, som i lika hög grad beskattade såväl arbetslöner och materiel som den i varan ingående tobaken. Denna konstruktion av skatten gjorde tobaksvarornas pris mycket känsliga för varje ändring i bolagets kostnader. Den höga värdeskatten verkade mycket prisfördyrande och varje dylik kostnadsändring gäve därför ett mångdubbelt utslag i den färdiga varans pris. Detta förhållande gjorde, att man vid den ifrågasatta ändringen av skattesatserna borde undvika att höja värdeskatten. Den prisförhöjning — genomsnittligt ungefär 11 procent, som krävdes för att höja skatteresultatet med 50 miljoner kronor — kunde själfallet ernås genom en höjning enbart av myckenhetsskatten. På detta sätt erhöles även en något bättre balans mellan de bägge skatteandelarna.

Beträffande det inbördes förhållandet mellan skattebelastningen å de olika slagen av tobaksvaror vore enligt bolagets mening de importerade tobaksvarorna alltför hårt beskattade i jämförelse med de svensktillverkade och på lång sikt borde man eftersträva att minska det alltför stora skydd den inhemska tillverkningen på detta sätt kommit i åtnjutande av, om man överhuvud taget ville, att importen skulle kunna fylla sin uppgift att vara ett regulativ på de inhemska tobaksvarornas pris och kvalitet. En sänkning av skattesatserna på de importerade tobaksvarorna skulle både verka stimulerande på den inhemska tillverkningen och säkerligen även på lång sikt öka statens inkomster av tobaksskatten. Med den stora försäljningen av importerade cigaretter, som för närvarande ägde rum, skulle dock en nu genomförd åtgärd i denna riktning i sin tur kräva, att priset på de svenska cigaretterna finge underkastas en alltför kraftig höjning, om en skatteökning av 50 miljoner kronor skulle kunna nås. På grund härav förordades en mycket måttlig sänkning av skattesatserna för importerade cigarrer, cigarrcigaretter och röktobak, då det i praktiken visat sig omöjligt att till någorlunda rimliga priser saluföra dessa varuslag på den svenska marknaden.

Enligt vad bolaget vidare anfört skulle från dessa utgångspunkter en ökning av skatteintäkterna med 50 miljoner kronor kunna uppnås, därest skattesatserna ändrades på sätt framginge av följande tablå:

	För inom riket tillverkad vara			För till riket införd vara		
	Procent av pris- kurant- priset	Belopp för		Procent av pris- kurant- priset	Belopp för	
		1 st. öre	1 kg. kr.		1 st. öre	1 kg. kr.
Cigarrer.....	54	2·00	—	62	4	—
Cigarrcigarretter.....	62	1·00	—	66	2	—
Cigarretter.....	72	0·45	—	68	1·7	—
Röktobak.....	73	—	2·75	74	—	5·00
Tuggtobak.....	48	—	2·00	63	—	3·00
Snus.....	60	—	1·00	67	—	2·00

Därjämte har bolaget redogjort för de ifrågasatta skattesatsernas återverkan på priserna för olika slag av tobaksvaror. Enligt vad bolaget härvid anfört komme priskurantpriset att höjas för cigarrer av egen tillverkning med 3—5 öre, för cigarrcigarretter av egen tillverkning med 2 å 3 öre, för cigarretter av egen tillverkning med i allmänhet ett öre och för importerade cigarretter med 1,5 å 2 öre, allt per styck räknat. För vissa importerade cigarrer komme priset däremot enligt bolagets förslag att sänkas med 5 å 10 öre per styck.

I en den 1 december 1947 dagtecknad *promemoria*, vilken upprättats inom finansdepartementet efter samråd med aktiebolaget svenska tobaksmonopolet och som därefter varit tillgänglig för konsumtionsskatteberedningen, har föreslagits, att de för tobaksvaror gällande skattesatserna skulle ändras på så sätt, att den s. k. myckenhetsskatten, d. v. s. den del av tobaksskatten som utginge med visst belopp, beräknat per styck eller per kilogram, höjdes — såvitt anginge inom riket tillverkade varor — på följande sätt nämligen:

för cigarrer	från 0·8	till 2·0	öre per styck,
» cigarrcigarretter	» 0·4	» 1·0	» » » ,
» cigarretter	» 0·2	» 0·45	» » » ,
» röktobak	» 1·50	» 2·75	kr. per kg.,
» tuggtobak.....	» 1·00	» 2·00	» » » ,
» snus	» 0·75	» 1·00	» » » .

Vidare har i promemorian föreslagits, att myckenhetsskatten för importerade cigarretter höjdes från 1,3 till 1,7 öre per styck. Förslaget om sänkning av värdeskatten för importerade cigarrer och cigarrcigarretter har däremot icke upptagits i promemorian, ej heller förslaget om ändring av skattesatserna för importerad röktobak, tuggtobak och snus.

I samma promemoria har uttalats, att ökningen av statsverkets skatteintäker även enligt det i promemorian framlagda förslaget kunde beräknas till omkring 50 miljoner kronor för år.

Konsumtionsskatteberedningen har i sin förut berörda skrivelse den 20 december 1947 förklarat sig tillstyrka, att beskattningen av tobaksvaror skärptes på sätt i nyssnämnda promemoria föreslagits. Enligt beredningens mening komme genom dessa höjningar statsverkets inkomster av tobaksbeskattningen att ökas med omkring 50 miljoner kronor per år. — En ledamot av beredningen (herr Öhman) har emellertid ansett, att tobaksbeskattningen icke borde skärpas.

Departementschefen. Såsom framgår av den proposition (nr 5) med förslag till förordning om särskild automobilskatt, m. m., som Kungl. Maj:t förut denna dag beslutat avlåta till riksdagen, förordar jag, att beskattningen av tobaksvaror skärpes på sådant sätt att intäkterna av ifrågavarande beskattning ökas med omkring 50 miljoner kronor.

De erforderliga ändringarna i skattesatserna torde böra genomföras i enlighet med det av 1947 års konsumtionsskatteberedning förordade förslaget. Skatteskärpningarna böra sålunda icke beröra den del av tobaksskatten, som utgår med viss procent av priskurantpriset, utan endast den s. k. myckenhetsskatten. I fråga om skärpningen av skattesatserna för de olika slagen av tobaksvaror förordar jag — i överensstämmelse med vad beredningen föreslagit — att skatten för inom riket tillverkade varor höjes för cigarrer från 0,8 till 2,0 öre, för cigarrecigarretter från 0,4 till 1,0 öre och för cigarretter från 0,2 till 0,45 öre, allt per styck, samt för röktobak från 1,50 till 2,75 kronor, för tuggtobak från 1,00 till 2,00 kronor och för snus från 0,75 till 1,00 krona, allt per kilogram, ävensom att skatten för importerade cigarretter höjes från 1,3 till 1,7 öre per styck.

De nya skattesatserna torde böra träda i kraft den 1 februari 1948.

Därest skattehöjningarna genomföras, aktualiseras frågan om viss sänkning av återförsäljarrabatten. Enligt vad jag har mig bekant föreligger emellertid redan en under medverkan av statens tobaksnämnd träffad överenskommelse mellan aktiebolaget svenska tobaksmonopolet, å ena, samt tobakshandlarnas riksförbund m. fl., å andra sidan, enligt vilken rabatten — under förutsättning av att skattehöjningar av nu föreslagen storleksordning genomföras — skall sänkas från nuvarande 10 till 9 procent. En lösning av rabattfrågan efter denna linje föranleder ingen erinran från min sida.

I enlighet med det nu anförda har inom finansdepartementet upprättats förslag till *lag om ändrad lydelse av 16 § lagen den 11 juni 1943 (nr 346) angående statsmonopol å tillverkning och import av tobaksvaror.*

Föredragande departementschefen hemställer, att nämnda lagförslag måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Kungl. Maj:ts proposition nr 6.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Carl Olov Sommar.
